

סג:

מרובה פרק שביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

עין משפט
ג' במצוה

ה' א' מ"י פ"ד מ"ה' גיטות
ה' ג' ו' ש"ן גיטות
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'
ט"ו מ"י פ"ד מ"ה'

מוסף רש"י

באבירה. לטור עמנו על
יד ג' טענות נגד
הימנו האבירה שנתלמי
ומתלמי שדיו הלא משלם
תשלומי כפל. נגד
עמנו, דרשין אם לא
ימלא הגב, אם לא ימלא
כמו שחל, אלא הוא עמנו
נגד, ומתי נתיב ימלא
שנים ודע"ו. הדין
פקדוני. אחר למחר חס
הדין שור אחר ליה אחר
ושנוטו חס. משלם
אח הקרן. וכל לא.
לדין כפל אלא נטוען
נגד, וזמנא ואשם. מין
שנוטו חס. אבד לו
נגד ב' הורה מעצמו
השלם קרן וחומש
אשם. אלא כפל לא.
מדינה נקום הוא נשם.
נקרב בעל הבית אל
האלהים לשבועה. וכל
קאמר אם לא ימלא כמה
אמר שנגד אלא הוא
נגד, והוא כפי נקרב
ל' הדין לשבועה ונשם
שקר ואחר ק' נשם
נשם, אשר ישיעו הדין
שם כפל ונשם חס.
אחר לשבועה.
היה לשבועה, או אינו
אלא לדין. קרינה לדין.
משפט שטען כדור
נגד, אשם של שטען
שם כפל אם לא שטען
שטען שטען לדין
נשם ונשם לומר נגד.
יד יחיד כפל אם לא
נשם חס נשם נשם
ל' אף כאן לשבועה.
נשם שטען שטען כפל
נשם נגד אלא לאחר
שטען, וכן למעט שטען
נגד, ואבירה נשם
ל' אשם נשם נשם
על הקישא.

והעדים מעידים אותו שאבדו, אכלו נקט לרבותא אף על פי
שאבדו מן העולם פטור מן הכפל בטענת אבד וסיפא
נקט שנגדו לרבותא דלע"פ שהוא צעין חייב כפל כיון שטוען
טענת נגד: הרי אומר בטוען טענת נגד דבר הכתוב. דלא זה
ולמד על זה: **מגב** הגב.
דהגב משמע המיוחד כמו העולה
עולה ראשונה (פסחים דף נח:). הדין
המיוחד שדין (חולין דף סג:).
ואידך (ו) הגב צדד' חייא בר
אבא. אש"ג דהאי דרש
לרבי והאי למיעוט אין לחוש דהכל
לפי סגרת הדד: כשהוא

באבירה משלם תשלומי כפל שנאמר ויעל
כל אבירה אשר יאמר תנן התם (א) הדין
פקדוני אבד ליה אבד משביעך אני ואמר
אמן והעדים מעידים אותו שאבדו משלם את
הקרן יהודה על פי עצמו משלם קרן וחומש
ואשם (ה) הדין פקדוני אבד לו נגד משביעך
אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שנגדו

באבירה. מולא אבירה טוען נגדה הימנו לאחר שנתלמי:
נאמר על כל אבירה וגו'. ונטוען טענת נגד מוקמין ליה להאי
קרא לקמן בשמעתין: **פנ הסס.** בהגזל עלים ולקמן (ה): **משלם אם**
הקרן. דלון כפל אלא בטענת נגד: **הורה מעלמו משלם קרן**
וחומש ואשם. דכתיב (ויקרא ה)
או מכל אשר ישבע עליו לשקר וגו'
וזה אשם גזילות ואינו נא אלא על
הודאת פיו דלע"פ כל דבר כההיא
פרשה הודאה כח רחמנא נאשם
גזל הגר כפרשת נשאל והמודו את
חטאתו וגו' וחומש נמי אינו בלא
אשם: **טענת אבד.** אבד הימנו:
כשנוט. לאחר שנטען לשקר דקמין
משביעך אני: **נטוען טענת נגד.**
כעל הבית טוען טענת נגד כפקדון
זה דכתיב (ויקרא ו) וגזב מית האיש וגו'
הכתוב מדבר וקאמר דלס ימלא
שהוא נגד שישלם שנים: או אינו
אלא כנגד עמנו. שבעל הבית אמת
טען ונמלא הגב נגדו: **כשהוא**
אומר אם לא ימלא הגב. ולקמין
מוקמין לה בטוען טענת נגד
שנמלא הוא בעצמו יגבגב הוא אומר
דהאי קרא ללעיל נמי כשנמלא בעל
הבית שקרן קאמר לקמיה פרכין
מרי קראי למה ל: **כנגד עמנו.** מגיד
הכתוב שנגד משלם כפל: או אינו
אלא בטוען טענת נגד קאמר. דלס
נמלא הוא נגד משלם כפל: ה"ג
כשהוא אומר אם לא ימלא הגב
הרי טוען טענת נגד אומר הא מה
אני מקיים כו': אם לא ימלא כמו
שאמר. טוען נגדה דכתיב וגזב
מית האיש: **אלא הוא עמנו נגד.**
ונקרב בעל הבית כלומר והוא כפי
נשבע דכר שלם שלם ידו מה כתיב
אחריו על כל דבר פשע וגו' ישלם
שנים (ו) ומתא. דהאי ונקרב בעל
הבית לשבועה קאמר: **לשנוט.**
שטען טוען וגזב מית האיש ישבע
שנגדו ויפטר: או אינו **אלא לדין.**
לפרעון דשומר חס טוען נגדה
ישלם דהאי קרא בשומר חס כתיב
דלמחר' כהשואל (נ"ט דף טז:).
שליחוס יד למטה. בשומר שכן
שנוט ה' מהיה בין שניהם אם לא
שלם וגו': **שליחוס יד למטה.**

(א) לקמן ק'. קח: טענות
חס. (ב) כ"ט מ"ה:
(ג) לקמן ק': לעיל סג:
(ד) לקמן ק': מנחות סג:
(ה) לקמן פה: (ו) נמכר
(ז) (שמות כג, ח) וזיל
נגד יעדין. (ח) (שמות
כג, ט) רש"י וברית.

תורה אור השלם

1. על כל דבר פשע על
שור על חמור על שד
על שלמה על כל אבירה
אשר יאמר כי הוא זה
עד האלהים יבא דבר
שניהם אשר ירשיעו
אלהים ישלם שנים
שמות כב ח
לרעה:
2. כי יתן איש אל רעהו
ספק או כלים לשמור
וגב מבית האיש אם
יקצא הגב ישלם
שמות כב ו
שנים:
3. אם לא יקצא הגב
ונקרב בעל הבית אל
האלהים אם לא ישלם
ידו במלאכת רעהו:
שמות כב ו

הגהות הב"ח

(א) נ"ט אם לא ימלא הגב
הרי אומר בטוען טענת
נגד: (ב) חס' ד"ה ודלון
נגד הגב כו':

משלם תשלומי כפל יהודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם קתני מיהא
בטוען טענת נגד דמשלם תשלומי כפל יאבד בטוען טענת אבד לא משלם
תשלומי כפל ו'אפ' טוען טענת נגד בשבועה הוא דמשלם תשלומי כפל
אבל שלא בשבועה אינו משלם תשלומי כפל מנהני מילי דתנו רבנן: אם
ימצא הגב בטוען טענת נגד הכתוב מדבר אתה אומר בטוען טענת נגד
או אינו אלא כנגד עצמו כשהוא אומר אם לא ימצא הגב (א) בטוען טענת נגד
הכתוב מדבר תני אידך אם ימצא הגב נגד עצמו הכתוב מדבר אתה
אומר כנגד עצמו או אינו אלא בטוען טענת נגד כשהוא אומר אם לא
ימצא הגב הרי טוען טענת נגד אומר הא מה אני מקיים אם ימצא הגב
נגד עצמו הכתוב מדבר דכולי עלמא מיהא אם לא ימצא הגב בטוען
טענת נגד כתיב מאי משמע אבד רבא אם לא ימצא כמה שאמר אלא
שהוא עצמו נגדו ישלם שנים ומגלן דבשבועה דתניא ונקרב בעל הבית
אל האלהים ולשבועה אתה אומר לשבועה או אינו אלא לדין נאמר שליחות
יד למטה ונאמר שליחות יד למעלה מה להלן לשבועה אף כאן לשבועה
כשלמא למאן דאמר חד כנגד וחד בטוען טענת נגד דתיב הרי קראי
אלא למאן דאמר תרויהו בטוען טענת נגד תרי קראי למה לי אמרי חד
למעוטי טענת אבד ולמאן דאמר חד כנגד וחד בטוען טענת נגד דלא מייחר
למעוטי טענת אבד מנא ליה מגב הגב ולמאן דאמר תרויהו בטוען טענת
נגד דמיעט ליה טוען טענת אבד נגד הגב מאי דרש ביה אבד לך מבעי
ליה לכדריב חייא בר אבא אמר רבי יוחנן דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי
יוחנן הטוען טענת נגד בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי
ארבעה וחמשה למאן דאמר חד כנגד וחד בטוען טענת נגד דהאי נגד הגב
אפקיה למעוטי טענת אבד ר' חייא בר אבא מנא ליה אבד לך הקישא הוא
י'ואין משיבין על הקישא לשלם למאן דאמר חד כנגד וחד בטוען טענת
נגד שפיר אלא למאן דאמר תרויהו בטוען טענת נגד נגד עצמו מנא ליה
וכי תימא ליתי בק"ו מוטוען טענת נגד דיו לבא מן הדין להיות כגדון
מה להלן בשבועה אף כאן בשבועה נפקא ליה מדרתנא דבי חזקיה
ד'דתנא דבי חזקיה אומר שור וגניבה והכל בכלל אילו כך הייתי אומר מה
הפרט מפורש קרב לגבי מוכח אף כל קרב לגבי מוכח מה יש לך להביא שה

ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלם יד: **למעוטי טענת אבד.** אם טען נאבדה הימנו ועדים מעידים שנגדו פטור מכפל אפילו
נשבע: **משלם תשלומי ארבעה וחמשה.** כנגד עמנו דנפקא ליה מגב הגב: **הקישא הוא.** כיון דמיימי להדידי הני קראי איתקש
נגד וטוען טענת נגד להדידי מה נגד משלם תשלומי ארבעה וחמשה אם טבח ומכר אף טוען טענת נגד משלם ארבעה וחמשה. ואש"ג
דאיכא למיפך מה לגב עמנו שכן מייב כפל בלא שנוט חסאמר בטוען טענת נגד שגריך שנוט חס על הקישא כדאמרין לא
מילתא בהגזל עלים ולקמן דף ק:). ואיכא דאמרי הקישא דמפרש חס הואיל ונגד משלם כפל וטוען טענת נגד משלם כפל מה נגד טבח ומכר
משלם תשלומי ארבעה וחמשה אף טוען טענת נגד טבח ומכר משלם ארבעה וחמשה ולא מילתא היא דהאי מה מצינו בגין אכ הוא ולא
הקישא אלא פמיכות המקראות קרי היקש והכי נמי שמעינן חס: **הניסא למ"ד חד כנגד וחד בטוען טענת נגד.** **שפיר.** נפקא
ליה נגד מהכא אלא למ"ד כו': **מדפנא דבי חזקיה.** דדרש קרא אחריתא דמשמע נגד עמנו אם המלא מתלא בידו הגניבה
וגו'. והאי דנקט דרשה ולא נקט קרא משום דמקרא לא נפקא לן כהדיא אלא בעלי חיים כדכתיב (שמות כג) משור ועד חמור
עד שיה חיים ומדרשה מרבה להו תנא דבי חזקיה לכונו: **יאמר שור וגניבה והכל בכלל.** דמרינן כל כעין הפרט דכר
המטלטל וגופו ממון חמור ושה למה לי. ומשני אינו כן וכו'. ולקמיה (סד). מפרש מאי קאמר הא לאו כלל ופרט וכלל הוא דקדריש ליה כעין הפרט:
אף כל קרב. ולא ממרינן מכעין הפרט אלא הקרב למוצח להכי כתב שד דלא תימא כלל לאחרי קרב למוצח קאמי דמה יש לך
להביא שקרב למוצח ולא נכתב בפירוש שה כשהוא אומר שה הרי שה אומר הא מה אני מקיים גניבה שאני דורש כעין הפרט:
לרבות

על הקישא. אש"ג דלמאן דאמר ר' חייא וסיפא נקט לרבותא אף על פי שאבדו מן העולם פטור מן הכפל בטענת אבד וסיפא נקט שנגדו לרבותא דלע"פ שהוא צעין חייב כפל כיון שטוען טענת נגד: הרי אומר בטוען טענת נגד דבר הכתוב. דלא זה ולמד על זה: **מגב** הגב. דהגב משמע המיוחד כמו העולה עולה ראשונה (פסחים דף נח:). הדין המיוחד שדין (חולין דף סג:). **ואידך** (ו) הגב צדד' חייא בר אבא. אש"ג דהאי דרש לרבי והאי למיעוט אין לחוש דהכל לפי סגרת הדד: כשהוא

